

навколишнього середовища: Тези доп. V Міжнародного конгресу. – Івано–Франківськ, 1999. – С. 97–98.

3. Городний Н.М. Биоконверсия органических отходов в биодинамическом земледелии / Городний Н.М., Мельник И.А, Повхан М.Ф. – К: Урожай, 1990. – 256 с.

Руслан БРУХАНСЬКИЙ

Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ: ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ

Моніторинг інформації щодо внутрішньої та зовнішньої сфер діяльності підприємства, реальної оцінки його можливостей і загроз діяльності є визначальною основою для прийняття ефективних стратегічних рішень, однак сучасні умови аграрного бізнесу в Україні генерують три основні перешкоди практичного застосування обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту: 1) інформаційний супровід прийняття рішень відбувається в умовах відсутності науково обґрунтованих вимог і підходів до формування облікової інформації стратегічного характеру; 2) значна частина інформації, що стосується зовнішньої сфери діяльності вітчизняних підприємств, або взагалі не розкривається в звітності, або є неповною, неточною і неактуальною; 3) часто домінування політичних аспектів регулювання аграрного ринку в Україні нівелює економічні закони розвитку, що також негативно впливає на якість системи його обліково-аналітичного забезпечення. Уряд України одночасно наголошує і на необхідності збереження низьких цін на сільськогосподарську продукцію, і на гарантуванні достойного життя виробників аграрної продукції. Така дилема стримує розвиток аграрної сфери та зменшує потреби в розробці і впровадженні управлінських стратегічних інформаційних систем.

Базовою проблемою практичного застосування концепції стратегічного менеджменту у вітчизняних підприємствах є відсутність адекватної системи обліково-інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень стратегічного характеру, пов'язаної передусім з інформаційним голодом вищого ієрархічного рівня менеджменту підприємства.

Для формування належного рівня обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту вітчизняних підприємств необхідно забезпечити суцільний моніторинг зовнішніх параметрів і внутрішніх показників діяльності підприємства з дотриманням основних цілей обраної стратегії розвитку бізнесу.

Для побудови ефективної системи обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту підприємства необхідним є обґрунтування поняття якості облікової інформації стратегічного характеру. При цьому термін «якість інформації» щодо інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту не має однозначних формулювань. На нашу думку, якість інформації визначається сукупністю характеристик, які зумовлюють можливість її адекватного

корисного використання для задоволення потреб стратегічного менеджменту щодо прийняття ефективних управлінських рішень.

У системі Міжнародних стандартів фінансової звітності встановлені чіткі вимоги до якості інформації: 1) *reliability* – надійність (достовірність); 2) *faithful representation* – точне уявлення (представлення); 3) *substance over form* – пріоритет змісту над формою; 4) *neutrality* – нейтральність (неупередженість); 5) *prudence* – обачність (передбачливість); 6) *completeness* – повнота (завершеність); 7) *relevance* – доцільність (релевантність); 8) *comparability* – порівнянність (зіставність); 9) *understandability* – зрозумілість.

Дотримання вказаних характеристик у процесі організації бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах сприятиме підвищенню якості облікової інформації, що надаватиметься користувачам для прийняття рішень. Проте наведений у Міжнародних стандартах фінансової звітності набір характеристик облікової інформації, на нашу думку, більше стосується тактичного й оперативного управління підприємствами і не враховує особливостей стратегічного менеджменту, специфіки всіх етапів формування і реалізації стратегії підприємств. Відповідно представлений набір характеристик облікової інформації повинен бути уточнений відповідно до розуміння цілей і сутності стратегічного менеджменту.

Інформаційні потоки стратегічного менеджменту потрібно формувати на основі обліково-аналітичної інформації стратегічного характеру з врахуванням наступних вимог: 1) своєчасність, тобто дотримання необхідних для конкретної ситуації строків подання інформації; 2) достовірність, тобто адекватне відображення фактів господарського життя підприємства; 3) корисність, що має передбачати якісно вищий рівень господарського ефекту від використання інформації порівняно із затратами на її отримання; 4) зрозумілість – здатність забезпечувати фактичне сприйняття інформації користувачами без застосування додаткових зусиль; 5) регулярність надходження – формування графіку руху інформаційних потоків стратегічного характеру з дотриманням встановленої періодичності.

Система акумулювання, обробки й трансформації облікової інформації стратегічного характеру у своїй основі ґрунтується на ефективно функціонуючій системі інформаційних потоків підприємства, основу якої має становити трансформована обліково-аналітична система підприємства. Це пов'язано з тим, що для системи стратегічного менеджменту підприємства економічно недоцільно формувати автономну підсистему збору інформації, особливо щодо інформації про внутрішнє середовище підприємства, без чітко налагодженого механізму взаємопроникнення суміжних інформаційних потоків, що надходять із обліково-аналітичної системи.

Таким чином, система інформаційних потоків стратегічного менеджменту має бути гармонійно поєднана в загальній управлінській інформаційній системі підприємства. Організація належного стану інформаційного забезпечення можлива лише за умови адекватного обліково-аналітичного супроводу. Для формування якісних передумов ефективного функціонування системи обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту вітчизняних

підприємств необхідно розробити загальну концепцію її побудови на основі врахування існуючого рівня інформаційного забезпечення та шляхом залучення нового методологічного інструментарію, що забезпечуватиме одержання інформації стратегічного характеру.

Микола БУРЯК

Тернопільський національний економічний університет

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ

Продовольча безпека є органічним складовим компонентом екологічної та національної безпеки. Її зміст полягає у забезпеченні стабільного розвитку первинних потреб людей, суспільства, довкілля та держави, що досягається шляхом реалізації управлінських рішень та керування потенційними загрозами та небезпеками у продовольчій сфері.

Провідне місце у глобальній національній безпеці усіх країн завжди посідає проблема продовольчої безпеки, адже вона є необхідною умовою необхідною для забезпечення стабільності держави в соціальній та економічній сферах.

У світовій практиці продовольча безпека отримала наступне трактування - "продовольча безпека це такий стан економіки, при якому всім і кожному гарантується забезпечення доступу до продуктів харчування, питної води та іншим продуктам в якості, асортименті і обсягах, достатніх для фізичного і соціального розвитку особистості, забезпечення здоров'я і відтворення населення країни" [2, с. 348].

В процесі формування державної політики щодо продовольчої безпеки перш за все потрібно враховувати такі основні принципи системи національної безпеки як самозабезпеченість, незалежність, доступність та якість. При цьому також повинні забезпечуватися: зовнішньоекономічна діяльність у галузі харчової промисловості, ефективний розвиток харчової промисловості, формування доходів населення, гарантування збалансованого і якісного споживання.

Основними завданнями у сфері формування продовольчої безпеки є:

- забезпечення продовольчої незалежності країни;
- забезпечення високих стандартів безпеки та якості продуктів харчування та сільськогосподарської сировини;
- досягнення стабільної економічної та фізичної доступності продуктів харчування;
- динамічне зростання усіх секторів аграрної галузі держави, та конкурентоспроможності на високому рівні;
- здійснення активної зовнішньоекономічної діяльності;
- підтримання стабільності вітчизняного продовольчого ринку;
- формування стратегічних запасів основних харчових продуктів;